

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การใช้พจนานุกรม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ไตร่ตรองลองพูด
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การใช้พจนานุกรม
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

การใช้พจนานุกรม

พจนานุกรม เป็นหนังสือที่รวบรวมคำศัพท์ เพื่อใช้สืบค้นความหมายของคำ การเขียนคำ การอ่านออกเสียง ชนิดของคำ ประวัตินของคำ หรือคุณลักษณะอื่น ๆ เช่น การใช้คำ ความหมายแฝง พจนานุกรมเรียงลำดับ ดังนี้

๑. เรียงคำตามลำดับตัวอักษร ก – ฮ

ก	ข	ช	ค	ศ	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ฌ	ญ
ฎ	ฏ	ฐ	ฑ	ฒ	ณ	ด	ต	ถ	ท	ธ	น	บ
ป	ผ	ฝ	พ	ฟ	ภ	ม	ย	ร	ฤ	ฦ	ล	ฬ
ฎ	ว	ศ	ษ	ส	ห	ฬ	อ	ฮ				

๒. เรียงลำดับตามรูปสระ ดังนี้

๑) -ะ	๑๐) ุ	๑๙) เ็ (เสื่อ)
๒) -ิ (กิน)	๑๑) ู	๒๐) เ็ - ะ (เกือะ)
๓) -ึ (ผู้วะ)	๑๒) -	๒๑) แ -
๔) -า	๑๓) - - ะ (เกะ)	๒๒) แ-ะ (แพะ)
๕) -ำ	๑๔) - ำ (เอา)	๒๓) โ -
๖) -ิ	๑๕) -าะ (เกาะ)	๒๔) โ-ะ (โป๊ะ)
๗) -ึ	๑๖) เ็ (กิน)	๒๕) ใ -
๘) -ุ	๑๗) เ็ (เสียว)	๒๖) ไ -
๙) -ุ	๑๘) เ็ - ะ (เผียะ)	

๓. มีอักษรย่อ ดังนี้

๓.๑ อักษรย่ออยู่หน้าความหมายคำ บอกชนิดของคำ

ก. = กริยา เช่น ฟิง ก. อิง
น. = นาม เช่น บาศ น. บ่วง
บ. = บุพบท เช่น ของ บ. แห่ง
ส. = สรรพนาม เช่น ท่าน ส. คำที่ใช้แทนผู้ที่เรารู้ตัวด้วย
ว. = วิเศษณ์ เช่น มาก ว. หลาย ตรงข้ามน้อย
สัน. = สันธาน เช่น แต่, แต่ว่า สัน. เชื่อมความให้กลับกัน หรือแย้งกัน
อ. = อุทาน เช่น อ้อ อ. คำที่เปล่งออกมา แสดงว่ารู้แล้ว เข้าใจแล้ว

๓.๒ อักษรย่อในวงเล็บ บอกที่มาของคำ เช่น

(ข.) = เขมร เช่น ถนน (ข. ถนน)	(จ.) = จีน เช่น ก๋วยเตี๋ยว (จ.)
(ช.) = ชวา เช่น มะงุมมะงาหรา (ช.)	(ส.) = สันสกฤต เช่น คิริ (ป. ,ส. คิริ)
(ญ.) = ญี่ปุ่น เช่น คาราเต้ (ญ.)	(อ.) = อังกฤษ เช่น ฮอกกี้ (อ. hockey)
(ป.) = ปาลิ(บาลี) เช่น จุล (ป. จุลล)	(ฮ.) = ฮินดี เช่น กำปั้น(เทียบมลายู หรือ ฮินดูสตานี ว่า capell)

๓.๓ อักษรย่อบอกลักษณะของคำ เช่น

(กฎ) คือ คำที่ใช้ในกฎหมาย	(กลอน) คือ คำที่ใช้ในบทร้อยกรอง
(คณิต) คือ คำที่ใช้ในคณิตศาสตร์	(ถิ่น) คือ คำที่เป็นภาษาเฉพาะถิ่น
(ราชา) คือ คำราชาศัพท์	(โว) คือ คำโบราณ

การใช้พจนานุกรม มีหลักในการสืบค้นดังนี้

๑. พจนานุกรม เรียงลำดับตามตัวอักษร ก – ฮ
ให้เปิดพจนานุกรมหมวดอักษรที่เป็นพยัญชนะต้นของคำนั้น
เช่น สืบค้นคำว่า “กฐิน” ต้องเปิดที่หมวดอักษร ก
๒. พจนานุกรมเรียงลำดับตามรูปสระ
ถ้าต้องการสืบค้นคำที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกัน แต่รูปสระ
ต่างกัน ให้ดูการเรียงลำดับรูปสระ เช่น
กัต กา กำ ไก่ (ทั้ง ๔ คำ อยู่ในหมวด ก)
หัน เหาะ เหิน ไห (ทั้ง ๔ คำ อยู่ในหมวด ห)
๓. ในกรณีคำมีพยัญชนะและรูปสระเหมือนกัน ให้ดูที่ตัวสะกด
เช่น ช่าง ชาญ ชาย ชาว
๔. ในกรณีคำมีพยัญชนะต้น รูปสระ และตัวสะกดเหมือนกันให้ดู
ที่วรรณยุกต์ เช่น บาง บ่าง บ้าง

***** นักเรียนจะค้นคำศัพท์ในพจนานุกรมได้รวดเร็ว เมื่อแม่นยำในลำดับอักษร ก – ฮ
***** พจนานุกรมเป็นแหล่งค้นคว้าหาความหมายของคำ การอ่านคำและสะกดคำได้
ถูกต้อง ดังนั้นเมื่อนักเรียนสงสัยหรือไม่แน่ใจควรใช้พจนานุกรม

